

змін до податкових законів, надмірне податкове навантаження на платників податків, зниження ділової активності суб'єктів господарювання, численні конфлікти між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками податків, значні масштаби тінізації економіки тощо. Намір України інтегруватися в європейський економічний та політичний простір зумовлює необхідність не тільки адаптації вітчизняного законодавства до вимог ЄС, але й його гармонізації та уніфікації. Зважаючи на позитивний досвід країн-членів ЄС, основними напрямками трансформації податкової політики України є: впровадження норм ЄС у сфері оподаткування в національну правову систему та податкову практику; удосконалення принципів податкової політики, а також модифікація структури національної структури за видами податків відповідно до європейських стандартів; забезпечення системного й ефективного функціонування режиму внутрішнього оподаткування та процесу адміністрування податків.

Література:

1. Ряба О., Гончарук Н. Реформування податкової системи України в контексті міжнародної інтеграції// Вісник Хмельницького національного університету. -2012.- № 2.- С.212-215.

2. Податок на додану вартість. - Електронний ресурс. - Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Податок_на_додану_вартість

Віта Паращук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Василевська Г.В.

ДИВНІ ПОДАТКИ СВІТУ

Податки є важливим інструментом функціонування будь-якої держави та мають багату вікову історію. У багатьох країнах в процесі розвитку їх податкової системи та податкової культури, впроваджувались нові види податкових платежів, які часто були абсурдними та викликали незадоволення у суспільстві. Багато з них упроваджувалися для того, щоб підвищити додаткові надходження, в той час як метою інших було сприяння соціальним змінам. Навіть у наш час існує чимало дивних та незвичайних податків.

Дослідженням питання виникнення, функціонування та наслідків дивних податків займалися такі вчені: В.Г. Баранова, О.Ю. Дубовик, О.П. Хомутенко. Проте це питання є недостатньо дослідженим та систематизованим.

Проаналізувавши джерела, можна виділити наступні незвичайні податки, які запроваджувались тими чи іншими державами у різні часові періоди. У Стародавньому Єгипті фараони мали монополію на продаж рослинної олії. Таким чином, збирачі, що володіли необмеженою владою, регулярно інспектували приватні кухні, перевіряючи дотримання закону про заборону на вторинне використання олії.

Римський імператор Веспасіан був ініціатором оподаткування громадських туалетів, звідки походить крилатий вислів: „Гроші не пахнуть” [2].

У період Середньовіччя застосовувалось багато найрізноманітніших податків, з метою поповнення казни, яка часто була власністю правителя. Крім прямих постійних податей, населення тієї чи іншої країни періодично обкладалося внесками на коронацію або весілля короля, на утримання війська тощо. Такі податки були розкладними і не враховували фінансовий стан платників [1].

Тривалий час у провідних королівствах Європи діяв податок на чистоту, в Англії та Франції також був запроваджений податок на мило. Наприклад, англійська королева Єлизавета I милась один раз на три місяці, а іспанка Ізабелла Кастінська – два рази за життя.

В 1535 році Король Англії Генріх VIII ввів податок на бороду. Це був прогресивний податок і стягувався в залежності від соціального стану власника. Дочка Генріха Єлизабет I

повторно ввела податок на бороди, обкладаючи зборами кожна бороду «віком старше 2 тижні».

Податок на бороду також був запроваджений у 1689 р. Петром I у Росії. Борода оцінювалася за станом: дворянська та приказна — 60, першостатейна — 100, пересічна торгова — 60, кріпосна, паламарська — 30 рублів. Селянин міг носити бороду в селі, не сплачуючи податок, але при в'їзді чи виїзді з міста мав давати за неї 1 копійку.

Варто також зазначити що Петром I були введені податки на приватний рибний лов, заїжджі двори, млини, пасіки, стайні і майданчики, де робився торг кіньми. Діяв також податок на лазні: думні люди й першостатейні купці повинні були сплачувати з домашніх лазень по 3 рублі, прості купці й різночинці — 1 рубль, селяни — 15 копійок. Також введені державні монополії на торгівлю багатьма товарами. Був монополізований продаж солі, алкоголю, дьогтю, крейди, риб'ячого жиру, сала, щетини. Податками обкладалися народження, весілля, похорони, відмова від хрещення і введено особливий податок на тих, хто не був членом православної церкви [1].

Великобританія зараз має розвинену податкову систему, яка базується на принципах справедливості, заохочення зайнятості, стимулювання до праці. Проте саме в цій країні колись запроваджувались одні з найдивніших податків. Зокрема, у 1692 р. в Англії запроваджено прямий податок з осіб, що наймають слугу чоловічої статі. Слуги-чоловіки вважалися об'єктом розкоші, а їхні багаті власники — джерелом наповнення скарбниці. У 1696 р. введений податок на вікна в розмірі 2 шилінги за кожне вікно понад норму в 10 штук стягувався в Англії та Шотландії в XVII - XVIII столітті. У 1700 році члени англійського уряду ввели податок на цеглу. Будівельники зрозуміли, що для зменшення розміру податку вони можуть використовувати цеглу більшого розміру, однак незабаром була введена диверсифікована податкова ставка, яка передбачала більшу ставку для великих цеглин. В 1797 р. Англійський Парламент запровадив податок на тростини, аргументуючи свої дії тим, що джентльмени з тростинами псували дороги. У тому ж 1797 р. у Великій Британії було запроваджено податок на годинники. Кожен власник годинника повинен був щороку сплачувати до скарбниці держави 5 шилінгів. З 1784 до 1811 року в Британії справлявся податок на капелюхи, на які під час виробництва наносилися спеціальні знаки, що свідчили про сплату податку. Зараз у Британії існує податок на телевізори, тобто щорічно користувачі сплачують так звану „телевізійну ліцензію” [2].

У Венеції з 1993 року справляється податок на тінь. Оподаткуванню підлягають навіси й парасольки магазинів і кафе, тінь від яких падає на комунальну власність — землю. Ще у Візантії сплачували податок на повітря, розмір якого залежав від розміру будинку.

На Балеарських островах в Іспанії діє податок на сонце. Туристи за перебування на сонці зобов'язані сплачувати 1 євро на день. Таким чином, щороку від справляння такого податку до скарбниці додатково надходить близько 70 млн. дол. США. Ці кошти уряд спрямовує на очищення пляжів і прибережної зони [2].

Гіпсовий податок сплачують в Австрії гірськолижники під час кожного спуску з гори. Отримані кошти передають до клінік. За статистикою, в австрійських Альпах щороку отримують травми понад 150 тисяч лижників.

В Італії громадяни, які вивісили на фасаді свого офісу, магазину або готелю державний прапор, повинні оплатити податок у розмірі 140 євро за використання символу країни в особистих цілях. А якщо поряд з італійським буде ще й прапор Європейського союзу - тоді податок складе 280 євро [2].

Сполучені Штати Америки є однією з найрозвиненіших країн світу, в тому числі і в податковій сфері. Однак всі ланки бюджетної системи США автономні, формально незалежні одна від одної. Тому кожен із штатів встановлює свої, часто незвичайні, місцеві податки. Наприклад, у Нью-Йорку рогаляки, які перед продажем нарізають або попередньо готують (наприклад додають наповнювач) - обкладаються податком з продажу. В Іллінойсі, всі цукерки можуть обкладатися додатковим податком, за винятком тих солодоців, які містять муку. У законі зазначено, що якщо продукт містить борошно або потребує

охолодження, то його не вважають цукеркою, і оподаткування відбувається за стандартною схемою. У штаті Нью-Мексико ті громадяни, котрим виповнилось понад 100 років на законодавчому рівні звільняються від сплати податків. У штатах Меріленд і Вірджинія введений податок на змив води в туалеті. В штаті Теннессі оподатковуються заборонені наркотики. Податок застосовується до незаконних речовин, включаючи кокаїн, марихуану та інші. Торговців наркотиками зобов'язують сплачувати цей податок анонімно в державний фонд, де вони потім отримують свідоцтво, яке доводить сплату податку в разі арешту.

Отже, у всьому світі існували й досі існує багато дивних податків, кожен із них мав свою історію та причину виникнення. Чимало з наведених вище податків давно скасовані, але є такі, що сплачуються і зараз. Більшість із них виправдані та акумулюють чималі кошти у централізовані та місцеві бюджети тієї чи іншої держави. Таким чином, можна стверджувати, що незвичайні податки варто запроваджувати лише тоді, коли вони не суперечать інтересам суспільства певної держави, його ментальності, також важливо враховувати історичні аспекти та фінансові можливості платників.

Література:

1. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

2. Вісник державної фіскальної служби України / Державна фіскальна служба України. – К., 2011. - № 24. – 80 с.

Дмитро Парашук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Амбрик Л. П.

ПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК СПОСІБ У ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Питання протекціонізму є на сьогодні актуальним не лише для України, адже будь-яка держава використовує окремі інструменти захисту внутрішнього ринку від дешевого імпорту, хоча більшість з них можна віднести до "прихованих". Проте саме для нашої держави це питання стоїть особливо гостро, оскільки, як для країни з перехідною економікою, наявні фундаментальні дилеми у сфері організації зовнішньої торгівлі.

Історично першим і тривалий час основним інструментом захисту внутрішнього ринку був митний тариф (його структура, ставки мита, способи визначення країни походження товару тощо). Такий протекціонізм можна назвати тарифним і в чистому вигляді майже не застосовується. Політика захисту національного ринку від іноземної конкуренції може ґрунтуватися також на використанні нетарифних заходів, зокрема ліцензування і квотування, "добровільне" обмеження експорту, встановлення мінімальних імпорتنих цін, застосування високих імпорتنих податків і механізму адміністративних формальностей і технічних бар'єрів тощо. Такий тип протекціонізму варто називати нетарифним.

Різноманітні інструменти політики протекціонізму (тарифи, квоти, антидемпінгові розслідування тощо) широко застосовуються розвинутими країнами, у чому вже пересвідчилася й Україна (антидемпінгові процеси проти українських металургів в США і Мексиці, жорстке обмеження імпорту українського текстилю в Європу тощо). Українські підприємства втратили від антидемпінгових санкцій 1-1,5 млрд. дол. США. Всупереч вимогам економічної безпеки України світові фінансові організації й іноземні торговельні партнери нав'язують їй такий безпрецедентно лібералізований режим зовнішньої торгівлі, який в умовах кризи внутрішнього ринку відкладає на невизначений термін повноцінну участь країни у європейському і світовому поділі праці. З самого початку своєї співпраці із світовим ринком Україна більше відчувала використання протекціоністських заходів проти себе, аніж використовувала їх проти інших держав [2].

Аналізуючи економічну співпрацю України з іншими країнами можна дійти висновку, що всі наші торговельні партнери, коли це їм необхідно, проводять політику протекціонізму.